

Codering algemene, gedeelde structuur met OP DTD

V 1.3

Codeerinstructies en kwaliteitsnormen

Auteur(s): Matthijs Breebaart
Versie: 1.3
Datum: 03-09-09
Informatie: matthijs.breebaart@ictu.nl

ICTU

Programmabureau: [Advies Overheid.nl](http://www.overheid.nl)

Wilhelmina van Pruisenweg 104, 2595 AN Den Haag

<http://www.overheid.nl> en <http://www.advies.overheid.nl>

Advies Overheid.nl draagt met raad en daad bij aan een online toegankelijke overheid

VERSIE HISTORIE

Datum	Versie	Omschrijving	Auteur(s)
02-03-2006	0.1	Start concept	Ronald Heller
09-05-2007	1.0		Robert van de Rijt
06-08-2007	1.1	- Definitielijst toegevoegd - extra paragraaf toegevoegd over weergave tabellen en afbeeldingen	Robert van de Rijt
20-09-2007	1.1	- adres bijgewerkt - Links bijgewerkt	Robert van de Rijt
03-12-2007	1.2	- paragraaf toegevoegd over table head. - Afbeeldingen dienen een alternatieve tekst te hebben in XML. - herkennen opsomming - paragraaf over context toegevoegd - paragraaf over alinea uitgebreid - paragraaf over tussenkop uitgebreid - paragraaf over links uitgebreid - paragraaf over noten uitgebreid	Robert van de Rijt
03-09-09	1.3	- nieuwe eigenaar	Matthijs Breebaart

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	4
2 Criteria en normen voor het structureren van OP's in XML.....	5
2.1 Criteria.....	5
2.2 Normen.....	5
3 Codeerinstrucies voor algemene, gedeelde structuur.....	6
3.1 Gebruik van tabs.....	6
3.2 Lege elementen.....	6
3.3 Codering van lopende tekst als PCDATA.....	6
3.4 Spatiëring.....	6
3.5 Opsommingen	7
3.6 Alinea's en al-groep.....	9
3.7 Kopjes.....	9
3.8 koppenstructuur.....	9
3.9 Tussenkoppen.....	10
3.10 Tabellen.....	10
3.11 Thead.....	12
3.12 Illustraties/afbeeldingen/figuren.....	13
3.13 Weergave tabellen en afbeeldingen.....	14
3.14 Noten.....	15
3.15 Links.....	16
3.16 Codering van een datum.....	17
3.17 Adres.....	18
3.18 Naam.....	19
3.19 Super en subscript.....	19
3.20 Definitielijst.....	19
3.21 Context informatie.....	20
3.22 Naamconventie voor bestandsnamen en document IDs.....	21

1 Inleiding

Voor de Officiële Elektronische Bekendmaking (OEB) van Officiële Publicaties (OP's) is een DTD ontworpen, waarmee de OP's in XML kunnen worden gestructureerd. De OP DTD is gebaseerd op de BWB DTD die wordt gebruikt voor het consolideren van de wet- en regelgeving. Dit maakt het mogelijk om met een relatief kleine inspanning de XML van de OP's na bekendmaking te gebruiken voor consolidatie in het BWB.

Een OP dient gecodeerd te worden met de laatste versie van de Officiële Publicatie DTD. Een XML document dient in ieder geval valide ten opzichte van de OP DTD. Een valide XML document is echter niet voldoende. De XML moet ook voldoen aan codeerinstructies. Deze schrijven de juiste toepassing voor van de OP DTD. Dit document beschrijft de codeerinstructies en kwaliteitsnormen voor de XML codering van algemene, gedeelde elementen zoals tabellen, opsommingen en afbeeldingen. Tevens zijn er aparte codeerinstructies voor elke Officiële Publicatie. Hierin wordt de XML structuur behandeld die eigen is aan een specifieke OP.

Naast deze codeerafspraken is er BWB documentatie beschikbaar, versie BWB05-001 - 1.1 (27 juni 2005). De documentatie van het BWB dient als referentiekader. Hierin is per element de betekenis en het gebruik vastgelegd van elementen uit BWB DTD die in zijn geheel wordt ingelezen in de OP DTD.

Bijlagen bij deze codeerinstructies:

- Bijlage-tabletest.doc;
- BWB documentatie.pdf, versie: BWB05-001 - 1.1 (27 juni 2005);
- Gecontroleerde waarden voor organisatietypen en organisaties: <http://www.metadata.overheid.nl>
- Doctypes & Metadata 1.6.doc;

2 Criteria en normen voor het structureren van OP's in XML

De XML van Officiële Publicaties moet aan de volgende algemene criteria en normen voldoen:

2.1 Criteria

Juistheid en volledigheid zijn de twee indicatoren voor het kwaliteitsniveau van de XML.

Juistheid

- De juiste documentstructuur is gebruikt
- Het XML document volgt de juiste syntax.

Volledigheid

- De volledige tekst van een OP is gestructureerd in XML
- Alle vereiste metadata zijn verwerkt

2.2 Normen

De XML-documenten worden beoordeeld aan de hand van de hieronder beschreven normen.

Juistheid

- Een OP moet gecodeerd worden met de meest recente versie van de Officiële Publicatie DTD. Wanneer de OP wordt gevalideerd tegen de OP DTD (het versienummer is opgenomen in de metadata) moet het XML document valide zijn. Hierdoor wordt gegarandeerd dat het aangeleverde document voldoet aan de beschreven structuur. Daarnaast zal gecontroleerd moeten worden of specifieke structuren uit de DTD zijn gebruikt.
- De DTD beschrijft namelijk de mogelijke structuren maar geeft geen volledig beeld van de juistheid van de wijze waarop gecodeerd is. Daarom dient een OP niet alleen valide te zijn volgens de OP DTD maar ook gecodeerd zijn volgens de geleverde codeerinstructies van de OP DTD.

Volledigheid

- De XML-documenten moeten alle tekens bevatten die in de aangeleverde kopij staan. De XML documenten moeten voor 100% overeenkomen met de kopij. Er mogen in principe geen standaard teksten middels stylesheets aangemaakt worden.
- De metadata moeten volledig zijn en correct ingevuld zijn.

3 Codeerinstructies voor algemene, gedeelde structuur.

3.1 Gebruik van tabs

XML elementen zijn keurig uitgelijnd zodat de documenten ook goed leesbaar zijn in tekstverwerkers.

3.2 Lege elementen

Lege elementen (elementen die geen elementen of PCDATA bevatten) mogen alleen in de XML voorkomen als het ook daadwerkelijk *Empty Elements* zijn volgens de definitie van de OP DTD. Het volgende is dus niet toegestaan in een XML document: `<nadruk type="cur"></nadruk>` of `<nadruk type="cur" />`

Empty elements zoals gedefinieerd in de OP DTD mogen in een XML document staan als ze relevante attribuutwaarden bevatten.

In het geval er elementen verplicht gesteld worden door de OP DTD, maar deze elementen geen attributen, PCDATA of *children* bevatten bij het coderen, betekent dit waarschijnlijk dat (essentiële) informatie ontbreekt in de tekst. In dit uitzonderlijke geval is een leeg element toegestaan in de tekst.

3.3 Codering van lopende tekst als PCDATA

- De tekst van de XML-bestanden moet voor 100% compleet zijn. Er mogen geen woorden of zinsneden ontbreken.
- Hoofdletters moeten in de tekst behouden blijven en niet in de XML in onderkast verschijnen.
- In de tekst mogen geen tekens voorkomen die daar niet in horen. XML bestanden mogen geen tekens bevatten die niet in de aangeleverde kopij stonden.
- Tekst wordt gecodeerd met UTF-8. Aanhalingstekens en apostrof's worden gecodeerd in gekromde vorm met bolletjes. In Unicode 5 zou dit zijn: ' (’), " (“), " (”).

3.4 Spatiëring

- Spatiëring in PCDATA van mixed content moet altijd buiten het element vallen. Dus, in elementen die voorkomen in PCDATA en PCDATA omsluiten moet er geen spatie komen direct na een startelement of voor een afsluitend element.

Correct voorbeeld van spatiering in een nadruk-element:

```
tekst[spatie]<nadruk ...>tekst</nadruk>[spatie]
```

Foutieve voorbeelden van spatiering:

tekst<nadruk ...>tekst</nadruk>[spatie]: fout, er moet een spatie voor <nadruk>

tekst<nadruk ...>[spatie]tekst</nadruk>[spatie]: fout, spatie moet voor <nadruk>

tekst<nadruk ...>[spatie]tekst[spatie]</nadruk>: fout, spatie moet voor <nadruk> en na </nadruk>

tekst[spatie]<nadruk ...>tekst[spatie]</nadruk>: fout, spatie moet na </nadruk>

- Ook voor elementen met alleen PCDATA geldt dat er geen overbodige spaties moeten staan voor het afsluitende element of direct na het start element om bijvoorbeeld een achternaam van een voornaam te scheiden.

3.5 Opsommingen

Nummering van opsommingen wordt niet gegenereerd door een stylesheet. Geletterde, genummerde of ongenummerde opsommingen moet volledig uitgecodeerd worden in de XML, d.w.z. type="expliciet". Dit betekent ook dat andere attributen zoals nr-sluiting en start niet gecodeerd hoeven te worden. Spaties tussen nr. en titel worden overigens wel door de stylesheet gegenereerd. Voorbeeld:

```
<lijst type="expliciet">
  <li>
    <li.nr>a.</li.nr>
    <al>tekst</al>
  </li>
  <li>
    <li.nr>b.</li.nr>
    <al>tekst</al>
  </li>
  <li>
    <li.nr>c.</li.nr>
    <al>tekst</al>
  </li>
</lijst>
```

Een opsomming wordt herkend aan een stukje tekst met daarachter een dubbele punt. Na deze dubbele punt volgt op een nieuwe regel de opsomming waarbij sprake is van een opsommingsteken. Wanneer opsommingstekens ontbreken, kan worden volstaan met de codering van <al> elementen.

Het is ook mogelijk dat een voorafgaande aankondiging van de opsomming met dubbele punt ontbreekt. In dat geval hangt het van het type opsommingsteken af welke codering gehanteerd wordt. Bij ongenummerde opsommingstekens zal een opsomming gecodeerd worden terwijl bij genummerde opsommingstekens wordt verondersteld dat er sprake is van een genummerde paragraaf.¹ De OP DTD kent geen genummerde paragrafen. Het nummer wordt dan gewoon meegenomen in het <al> element. Voorbeeld:

¹ In het Tractenblad wordt in dit geval wel gewoon een opsomming gecodeerd.

B-zone

(1) Niet toegestaan zijn (geprojecteerde) beperkt kwetsbare objecten, zijnde:

- a. 1°. verspreid liggende woningen van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen per hectare, en
- 2°. dienst- en bedrijfswoningen van derden;
- b. kantoorgebouwen, voorzover zij niet onder (2) kwetsbare objecten, onder c, vallen;

(2) Eveneens niet toegestaan zijn (geprojecteerde) kwetsbare objecten, zijnde:

- a. woningen, niet zijnde woningen als bedoeld in beperkt kwetsbare objecten, onder a;
- b. gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, zoals:

De XML codering ziet er als volgt uit:

```
<divisie opmaak="default">
  <kop>
    <titel>B-zone</titel>
  </kop>
  <al-groep>
    <al>(1) Niet toegestaan zijn (geprojecteerde) beperkt kwetsbare objecten, zijnde:</
al>
    <lijst level="single" nr-sluiting="." start="1" type="expliciet">
      <li>
        <li.nr>a.</li.nr>
        <lijst level="single" nr-sluiting="." start="1" type="expliciet">
          <li>
            <li.nr>1°.</li.nr>
            <al>verspreid liggende woningen van derden met een
dichtheid van maximaal twee woningen per hectare, en</al>
          </li>
          <li>
            <li.nr>2°.</li.nr>
            <al>dienst- en bedrijfswoningen van derden;</al>
          </li>
        </lijst>
      </li>
      <li>
        <li.nr>b.</li.nr>
        <al>kantoorgebouwen, voorzover zij niet onder (2) kwetsbare
objecten, onder c, vallen;</al>
      </li>...
    </lijst>
  </al-groep>
</divisie>
```


3.6 Alinea's en al-groep

Alinea's worden gecodeerd met het element <al>. Een stylesheet zal gewoonlijk tussen alinea's een witregel creëren. (Hierop zijn wel uitzonderingen bijvoorbeeld alinea's binnen opsommingen of een artikelstructuur). Wanneer de alinea's binnen een <al-groep> element staan wordt hiermee aangegeven dat de alinea's bij elkaar gehouden dienen te worden en komt er alleen een witregel na het element <al-groep>. Voorbeeld van een zogenaamde sectie:

```
<al-groep>
  <al>De Nederlandse tekst van Overeenkomst, Bijlagen, Protocollen, Slotakte, verklaringen
  en brieven is geplaatst in Trb. 1996, 231.</al>
  <al>Zie voor correcties Trb. 2000, 118.</al>
  <al>Zie voor een wijziging van de Protocollen nrs. 1 en 3 rubriek J hieronder.</al>
</al-groep>
```

Kortom:

- <al> betekent dat een alinea in de PDF en XHTML wordt weergegeven omringd met wit.
- <al-groep> houdt alinea's en opsommingen die erbinnen staan bijeen zonder wit. Uitzondering: alinea's binnen opsommingen en artikelen hebben geen <al-groep> nodig om bijeen te worden gehouden. Dit mag in de ze gevallen in de opmaakinstructies worden geregeld.
- Ook een opsomming mag binnen een al-groep gecodeerd worden en heeft als gevolg hiervan hetzelfde witregelgedrag als een alinea.
- Een opsomming wordt ook binnen een al-groep gecodeerd wanneer de alinea en de opsomming niet worden gescheiden door een witregel.

3.7 Kopjes

Nummering van kopjes moet hard gecodeerd worden in de XML. Deze nummering wordt niet gegenereerd door de stylesheet. Spaties tussen nr. en titel worden overigens wel door de stylesheet gegenereerd. Voorbeeld:

```
<kop>
  <label>Nr.</label>
  <nr>I.</nr>
  <titel>Titel</titel>
</kop>
```

Label, nummer en titel moeten te allen tijde worden uitgecodeerd. De volgende codering is dus niet acceptabel:

```
<kop>
<titel><nadruk type="cur">Nr. I. Titel</nadruk></titel>
</kop>
```

3.8 koppenstructuur

Indien in de wet- of regelingtekst duidelijk is aangegeven of er sprake is van Boek, Titel, Titeldeel, Afdeling, Hoofdstuk of Paragraaf kunnen koppen als zodanig gecodeerd worden. In de overige gevallen wordt er gebruik gemaakt van een divisiekoppenstructuur. Deze zal in ieder geval vaak in Bijlagen en

Toelichtingen gecodeerd dienen te worden. Het gebruik van tussenkoppen voor het coderen van de koppenstructuur is niet de bedoeling!

Wanneer complete Bijlagen en Toelichtingen direct onder de verplichte kop van deze onderdelen maar 1 kop hebben kan deze als subtitel gecodeerd worden.

3.9 Tussenkoppen

Tussenkoppen worden gebruikt indien er geen duidelijke hiërarchische structuur te herkennen is, maar wel de suggestie gewekt wordt. Het gebruik van tussenkoppen moet zoveel mogelijk vermeden worden. De voorkeur wordt eigenlijk altijd gegeven aan een divisie structuur indien dit mogelijk is. Het coderen van bijvoorbeeld één enkele divisie binnen een divisie wordt verkozen boven het coderen van een tussenkop.

Tussenkoppen zijn eigenlijk alleen acceptabel wanneer het gebruik van divisiekoppen niet is toegestaan in de OP DTD zoals bij koppen binnen artikelen, formulieren en considerans.

Wanneer tussenkoppen toch gebruikt worden dan graag tevens opmaak meegeven door middel van het element het attribuut opmaaktype. Hiervoor is de defaultwaarde cursief.

3.10 Tabellen

- Tabellen worden gecodeerd volgens de CALS tabel.
- De kolombreedte van tabellen worden bij voorkeur niet uitgedrukt in vaste maten. Percentages of verhoudingen sluiten het beste aan bij het mediumneutrale karakter van XML. Bovendien moet het moet volgens de webrichtlijnen mogelijk zijn om tabellen online te vergroten en te verkleinen tezamen met de tekst van het document. De breedte van kolommen kan in HTML bijvoorbeeld uitgedrukt worden in em, d.w.z. relatief t.o.v. de fontgrootte die in een CSS voor het element is gedefinieerd. 1 em staat dan gelijk aan de fontgrootte die gedefinieerd is.
- Voor de XML documenten kunnen de verhoudingen in percentages worden uitgedrukt met gebruik van het teken*.
- Tabellen hebben vele verschijningsvormen. De lay-out van tabellen moeten zoveel mogelijk gelijkenis vertonen met de aangeleverde kopij. Met de stylesheet wordt dus zo weinig mogelijk geregeld. **Let op:** attributen op tabellen als frame en rowsep worden meegenomen in de presentatie, deze dienen dus het beoogde resultaat aan te geven en worden niet *overruled* door stylesheets.
- Geef tableheaders als <thead> aan als dit van toepassing is en niet als een normale tabelrij. Tableheaders worden herhaald als deze van de pagina lopen, en kunnen een eigen formattering mee krijgen.
- Eventueel kan het attribuut tabstyle gebruikt worden indien een tabel een heel speciale behandeling vereist. Vanuit beheersoogpunt dient dit echter zoveel mogelijk voorkomen te worden. Gebruik van dit attribuut kan alleen in overleg en moet naderhand in dit document (Codering Tractatenblad met OP DTD) opgenomen worden
- Attribuutwaarden die *default* al de juiste waarde bevatten hoeven niet gecodeerd te worden. Voorbeelden hiervan zijn `morerows="0"` en `rotate="0"`
- Element <title> bij tabel zal waar mogelijk (naar beste inzicht) worden gevuld.

Voorbeeld van de codering van een tabel met eenvoudige opmaak:

```
<table rowsep="0" colsep="0" frame="topbot" orient="port">
  <tgroup align="left" cols="3">
    <colspec colname="c1" colnum="1" colwidth="14*"/>
    <colspec colname="c2" colnum="2" colwidth="11*"/>
    <colspec colname="c3" colnum="3" colwidth="45*"/>
    <thead valign="bottom">
      <row valign="top">
        <entry rowsep="1">
          <al>\ Tijd</al>
        </entry>
        <entry rowsep="1">
          <al>Schip</al>
        </entry>
        <entry rowsep="1">
          <al>Gesprek</al>
        </entry>
      </row>
    </thead>
    <tbody valign="bottom">
      <row valign="top">
        <entry valign="top">
          <al>03.57.00</al>
        </entry>
        <entry valign="top">
          <al>BT</al>
        </entry>
        <entry valign="top">
          <al>Dat schepje pal onder 't hoofd wat een beetje
Noordoost aanligt. De BT Nautilus.</al>
        </entry>
      </row>
      <row valign="top">
        <entry valign="top">
          <al>03.57.20</al>
        </entry>
        <entry valign="top">
          <al>BT</al>
        </entry>
        <entry valign="top">
          <al>Centrale, welk schip is dat?</al>
        </entry>
      </row>
      <row valign="top">
        <entry valign="top">
          <al>03.57.23</al>
        </entry>
        <entry valign="top">
          <al>CV</al>
        </entry>
        <entry valign="top">
          <al>Dit is de Foort Fleur Depee</al>
        </entry>
      </row>
    </tbody>
  </tgroup>
</table>
```

Voor een voorbeeld van een fictieve tabel zoals deze gecodeerd moet gaan worden inclusief alle attributen en waarden, zie Bijlage-tabletest.doc.

3.11 Thead

De CALS tabel staat alleen het coderen van horizontale headers toe m.b.v. het <thead> element. De webrichtlijnen van de Nederlandse overheid dicteren dat ook verticale headers moeten worden geaduid in de (X)HTML. Dit kan alleen als hiermee rekening is gehouden in de XML. Daarom is ten behoeve van verticale headers een optioneel attribuut geïntroduceerd in het element <entry> genaamd thscope. Dit attribuut heeft de waarde "col". Het attribuut geeft aan dat een <entry> een <th> is in de HTML en de waarde geeft aan of er sprake is van een verticale <th>. Voor een horizontale header kan gewoon gebruik gemaakt worden van het element <thead>.

Wanneer moet er gebruik worden gemaakt van een thscope="row" in een <entry> van een tabel?

1. Als er alleen sprake is van een verticale *header*.

Tabel 3.2.10 Cumulatieve lastenontwikkeling kabinetsperiode (in € miljard)	
1. MLT aug. 2006	3,5
2. Coalitieakkoord	2,6
<i>w.v. financiële bijlage</i>	- 0,4
<i>w.v. correcties Coalitieakkoord</i>	3,0
3. Lastenverzwaring sinds Coalitieakkoord	0,7
4. Lastenverlichting sinds Coalitieakkoord	- 0,7
5. Totaal ontwikkeling incl. uitgavenmaatregelen koopkrachtpakket	6,1
6. Correctie lasten/uitgavenschuif koopkrachtpakket	0,7
7. Totaal inkomstenindicator	6,8
<i>w.v. gezinnen</i>	5,2
<i>w.v. bedrijven</i>	1,6

2. Als er sprake is van een matrix.

Tabel 2.1. Positie aandachtswijken		
	Aandachtswijken	Nederland
Gemiddeld huishoudinkomen (x €1000)	22	30
% huishoudens lage opleidingen	55	42
% allochtonen	56	19
% werkenden	52	63
% woningen lage kwaliteit	32	12
Index sociale overlast	121	100
Aandeel voortijdig schoolverlaters	8,0	4,2

of

Tabel 4.3 Staatsschuld naar instrument (x € miljard)															
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1. Gevestigde schuld	163,5	174,2	177,4	178,6	181,7	184,6	174,2	174,4	172,0	182,4	197,1	202,4	197,6	195,0	195,8
(0-5 jaar)	67,6	75,2	84,9	93,7	92,5	94,7	91,9	91,7	94,6	95,5	111,2	119,0	112,8		
(5-10 jaar)	69,7	69,5	67,7	71,2	68,9	67,7	63,1	63,9	59,3	68,9	67,9	59,4	55,4		
(10-25 jaar)	19,1	22,4	17,8	5,4	13,4	13,3	10,3	9,9	9,2	18,0	17,9	17,9	21,5		
(25-40 jaar)	7,1	7,1	7,0	8,3	6,9	8,9	8,9	8,9	8,9	0,0	0,1	6,1	7,9		
2. Vlottende schuld (DTC's)	3,4	5,7	7,0	5,9	6,8	5,1	5,5	5,8	16,1	20,4	17,8	18,1	14,0	21,0	21,0
3. Overig (o.a. munten)	0,9	1,4	0,9	1,5	1,3	1,6	3,0	5,1	5,8	3,2	0,4	2,3	1,4	1,4	1,4
4. Totale staatsschuld (conform EMU-definitie)	167,8	181,3	185,3	185,6	189,8	191,3	182,7	185,3	193,9	206,0	215,3	222,8	213,0	217,4	218,1
5. Gemiddeld resterende looptijd vaste schuld (in jaren)	6,9	6,9	6,4	5,9	6,5	6,5	6,3	6,2	6,2	6,2	5,6	6,1	6,4		
6. Gemiddelde couponrente (in %)	7,6	7,6	7,5	7,5	7,3	6,6	6,1	5,7	5,6	5,3	4,8	4,4	4,1		

- Als er visueel duidelijk sprake is van een verticale *header* in de kopij.
- Als er in de eerste rij(en) sprake is van een unieke beschrijving die gerelateerd is aan de overige waarden in de rij. Dit is echter een twijfelgeval. Dit kan uiteindelijk worden overgelaten aan het oordeel van de producent. Een voorbeeld vind je hieronder.

Tabel Uitgaven en ontvangsten in 2007 en 2008 op de door de Staat verstrekte garanties (x 1 000 euro)							
Hoofdstuk	Departement	Uitgaven 2007	Ontvangsten 2007	Saldo 2007	Uitgaven 2008	Ontvangsten 2008	Saldo 2008
IV	Koninkrijksrelaties	0	0	0	0	0	0
V	Buitenlandse Zaken	15 428	0	- 15 428	15 428	0	- 15 428
VI	Justitie	300	0	- 300	300	0	- 300
IXb	Financiën	98 644	171 246	72 602	103 129	89 101	- 14 028
X	Defensie	0	0	0	0	0	0
XII	Verkeer en Waterstaat	0	5 650	5 650	0	5 350	5 350
XIII	Economische Zaken	34 552	34 303	- 249	40 463	44 794	4 331
XVI	Volksgesondheid, Welzijn, Sport	0	0	0	0	0	0
XVIII	Wonen, Wijken en Integratie	0	0	0	0	0	0
Totaal Generaal		148 924	211 199	62 275	159 320	139 245	- 20 075

3.12 Illustraties/afbeeldingen/figuren

- Figuren mogen niet ontbreken
- Verwijzingen naar figuren in de XML mogen niet ontbreken
- Verwijzingen naar figuren in de XML moeten correct zijn
- Bij conversie naar XHTML wordt aan de hand van de grootte van het plaatje bepaald of het direct in de lopende tekst komt of als thumbnail wordt getoond.
- De afbeelding dient een alternatieve tekst te krijgen die bij conversie naar XHTML gebruikt wordt voor het verplicht attribuut alt bij plaatjes.
- Bij het Illustratie element moet in ieder geval worden aangegeven om welk type het gaat en welk breedte in *mm* het heeft.

- Formulieren, verkeerstekens, landkaarten en handtekeningen dienen als afbeeldingen te worden opgenomen. Gecomplieerde formules die met MathML gecodeerd moeten worden kunnen eveneens als afbeelding worden opgenomen. Een voorbeeld hiervan vind je hieronder:

$$M = \frac{CAT \times 25/100 \times T/100 \times 100/(100-T)}{12}$$

Een afbeelding dient te worden opgenomen in png formaat. Aangeleverde afbeeldingen in png formaat worden in principe niet gecomprimeerd of geschaald voor OEP. Wanneer de afbeelding breder is, dan de "zetspiegel" of XHTML tekstkader op het raadpleegsysteem zal de afbeelding als *thumbnail* worden opgenomen in de XHTML met een link naar het origineel. De originele afbeelding wordt altijd opgenomen in de PDF. Voor de XHTML is een thumbnail nodig wanneer de afbeelding breder dan 680px of hoger dan 400px.

Voorbeeld van de codering van een figuur:

```
<plaatje>  
<illustratie alt="Dit is de alternatieve tekst bij een figuur" naam="bestandsnaam_plaatje"  
width="48mm" formaat="png" type="tekst"/>  
<bijschrift locatie="boven">  
Dit is het bijschrift bij een figuur. De attribuut locatie geeft aan of het bijschrift onder of  
boven het figuur verschijnt  
</bijschrift>  
<bron>  
Dit element bevat de bron van het figuur indien voorhanden  
</bron>  
</plaatje>
```

3.13 Weergave tabellen en afbeeldingen

Tabellen en afbeeldingen die volgens de standaard opmaak de A4 pagina (portrait) overstijgen vormen een probleem voor zowel PDF als HTML. Hiervoor is geen eenduidige oplossing mogelijk. In plaats daarvan is gekozen voor een benadering waarbij in onderstaande volgorde naar een oplossing wordt gezocht:

- Een tabel of een afbeelding zal eerst worden gescaled (puntgrootte aanpassen). Standaard wordt een tabel sowieso al kleiner weergegeven dan de rest van de broodtekst.
- De tabel of afbeelding kan over de zetspiegel worden geplaatst maar nog wel op A4 formaat worden weergegeven.
- De tabel (of afbeelding) kan indien er sprake is van een kleine, brede tabel landscape worden afgebeeld in PDF formaat. Voorwaarde is wel dat de tabel (of afbeelding) op een pagina past. Daarnaast moet de PDF pagina met landscape tabel standaard 180 graden gedraaid zijn, zodat de gebruiker hem online direct kan lezen.

- Grootte tabellen of kaarten kunnen indien noodzakelijk ook op A3 formaat worden weergegeven. Dit moet echter zoveel mogelijk vermeden worden. Dit kan bijvoorbeeld worden vermeden door een tabel op te splitsen in logische eenheden.
- Tenslotte worden voor beruchte tabellen die een aantal keren per jaar voorkomen zoals die van het register geneesmiddelen en het bouwbesluit in de Staatscourant aparte afspraken gemaakt.
- Indien plaatjes worden aangeleverd 'inclusief structuur' wordt deze structuur in het vervolg uit de plaatjes gehaald en in de XML gecodeerd.

Voor afbeeldingen geldt dat wanneer deze de "zetspiegel" in de XHTML overschrijden er gebruik wordt gemaakt van een thumbnail.

3.14 Noten

- Noten dienen genummerd te worden in de XML. Er moet geen spatie komen tussen tekst en nootnummer om te voorkomen dat online het nootnummer te ver van de tekst komt te staan.
- Elke noot dient voorzien te worden van een binnen het betreffende document unieke identifier zodat er naar verwezen kan worden.
- Een noot dient op de plek van referentie te worden uitgeschreven, de referenties zelf wordt door middel van een stylesheet aangemaakt. Daar waar verwezen wordt naar een reeds eerder opgenomen noot, dient niet opnieuw de gehele noot te worden uitgeschreven, maar dient gewerkt te worden met <nootref>.
- Er zijn verschillende soorten noten die gebruikt kunnen worden, we onderkennen de volgende typen: Voet, Marge, Eind, Tabel. Noten in tabellen zijn van het type tabel, en dienen als dusdanig te worden gecodeerd. Tekst in de marge dient als noot te worden gecodeerd van type=marge.

Het zetsysteem voor de PDF's heeft wel beperkingen. Tabelnoten worden daarom alleen als zodanig opgenomen in de XML indien:

- ze niet te lang zijn.
- ze beginnen met het cijfer 1 en vervolgens keurig oplopen. Dus niet indien ze starten met een ander cijfer of een letter of anderszins.
Als ze niet als echte tabelnoot kunnen worden opgenomen, worden ze geplaatst als alinea's binnen <bron> binnen <table>.

Voorbeeld van een noot:

```
<kop>
  <nr>B.</nr>
  <titel>Tekst
    <noot id="noot1" type="voet">
      <noot.nr>1</noot.nr>
      <noot.al>De Franse en de Duitse tekst zijn niet afgedrukt.
In de, door de EU opgestelde, Nederlandse tekst staat een aantal onvolkomenheden. Eventuele
correcties worden in een volgend Tractatenblad opgenomen.</noot.al>
    </noot>
  </titel>
</kop>
```


Voorbeeld van een noot in een tabel in Trb-2005-25:

- NE Europe/Black Sea	1c		
- Western Siberia/Caspian	2		
<i>Grus leucogeranus</i>			
- Iran (win)	1a 1b 1c		
<i>Grus virgo</i> ¹			
- Black Sea (bre)	1c		
- Turkey (bre)	1c		
- Kalmykia (bre)		1	

De bijbehorende codering:

```
<entry rowsep="1" valign="top">
  <al>
    <nadruk type="vetcur">Grus virgo</nadruk>
    <noot id="noot1" type="tabel">
      <noot.nr>1</noot.nr>
      <noot.al>This species is listed in Appendix II of the Bonn Convention
      under the name <nadruk type="cur">Anthropoides virgo.</nadruk></noot.al>
    </noot>
  </al>
</entry>
```

3.15 Links

Er zijn twee soorten hyperlinks die in OP's voor kunnen komen. Links in de metadata en links in de lopende tekst.

1. In de metadata kunnen links worden opgedeeld in:

- links naar externe bijlagen bij de officiële Publicatie. Voor codering hiervan met DCTERMS.hasPart zie het document Doctypes & Metadata;
- een link naar de geconsolideerde versie van de Officiële Publicatie wanneer er sprake is van een regeling. Voor codering hiervan met OVERHEIDop.geconsolideerdeRegelgeving zie het document Doctypes & Metadata;
- een link van het origineel naar een verbeterblad of rectificatie of vice versa. Voor de codering van de elementen DCTERMS.requires en DCTERMS.isRequiredBy zie het document Doctypes & Metadata; en
- een link van het origineel naar een herdruk of vice versa. Voor de codering van DCTERMS.replaces en DCTERMS.isReplacedBy zie het document Doctypes & Metadata.
- Link naar een gerelateerd document. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het element DCTERMS.related. Deze link kan bijvoorbeeld voorkomen in de een Advies van de Raad van State en verwijst dan naar het besluit waar dit advies betrekking op heeft.

2. Verwijzingen naar andere officiële publicaties in de broodtekst moeten gelinkt zijn. Deze links staan vaak tussen aanhalingstekens maar zeker niet altijd. De volgende verwijzingen moeten als hyperlink worden gecodeerd:

- Verwijzingen naar Tractatenbladen zoals Trb 2007, 43. Het is echter ook mogelijk dat het jaartal wordt weggelaten. Dit moet dan uit de context worden afgeleid zoals (trb. 131). De complete verwijzing wordt hierbij als link gecodeerd.
- Verwijzingen naar Staatsbladen zoals stb 2007, 563 of (stb. 308). In het laatste geval moet de jaargang worden afgeleid uit de context. De complete verwijzing wordt hierbij als link gecodeerd.
- Verwijzingen naar Eerste en Tweede kamerstukken. Het is mogelijk dat hier alleen een dossiernummer en stuknummer genoemd worden zoals 29736, nr. 44. Andere varianten kunnen zijn: (Kamerstuk 22381, nr 55), (TK 2006-2007, 25 883, nr. 110), (Kamerstukken II 2004/05, 30 061, nr. 2), Kamerstukken I 2006-2007, 29 835 , F. De combinatie van dossiernummer en stuknummer worden hierbij als een link gecodeerd. Vaak wordt ook verwezen naar kamerstukken in voetnoten en zogenaamde histnoten.
- In agenda's moeten links worden aangebracht in het element <ondernummer> of <reeksaanduiding> van <stuknr> hierbij wordt het dossiernummer en het <label> nr. dus niet meegenomen in de link. Let op dat dossiernummer aanduidingen in Agenda's niet als link gecodeerd hoeven te worden.
- Verwijzingen naar kamervragen met antwoord zoals Aanhangsel Handelingen nr. 1741 vergaderjaar, 2006/2007. Hier is het voldoende om 'nr. 1741' te hyperlinken.
- Verwijzingen naar Handelingen zoals Handelingen 2002-2003, nr. 33, Eerste Kamer of Handelingen der Kamer II, vergaderjaar 2006-2007, nr. 61. Ook hier is het voldoende om 'nr. 33' en 'nr. 61' te coderen als link.

Voor het coderen van hyperlinks in de broodtekst is het voldoende te verwijzen naar de document ID, wanneer er sprake is van een verwijzing naar een andere OP. Hierbij hoeft niet verwezen te worden naar een ID in elementen van zo'n document zoals artikelen. Voorbeeld van een link:

```
<al>  
<extref reeks="Trb" doc="Trb-1992-74"><nadruk>Trb.</nadruk> 1992, 74</extref> (Nederlands)  
</al>
```

Bij conversie naar HTML zal de identifier moeten worden omgezet naar een relatieve URL. Wanneer er verwezen zou worden naar een externe bron (website) is het wel nodig een complete URL te coderen. Dit soort links worden echter niet gecodeerd in de broodtekst op dit moment.

3.16 Codering van een datum

Data worden gecodeerd volgens de **ISO 8601**, een internationale standaard voor de kalender, datum en tijd definities. Deze codering bestaat uit een jaar, maand en dag en de tijd van de dag volgens 24 uur's berekening: YYYY-MM-DDThh:mm:ss.

Een voorbeeld hiervan is 2003-04-28T13:01:02. In de praktijk hoeft de tijd echter niet gecodeerd te worden, dus 2003-04-28 is afdoende.

3.17 Adres

Adresgegevens die als losstaand adres worden getoond, worden gecodeerd met het element <adres>. Een adres element verschilt van een tabel of alinea door de kleinere regelafstand (of minder wit) tussen de adresregels. Een adres is herkenbaar aan de adresgegevens zoals straat, postcode en telefoonnummer en wordt als een blok getoond met een witregel boven en onder. "Inline adresgegevens" zoals in het eerste voorbeeld hieronder, worden niet als adres gecodeerd.

Het besluit ligt gedurende zes weken nadat deze is verzonden ter inzage bij Agentschap Telecom, Afdeling Vergunningen, Emmasingel 1 te Groningen.

Voorbeeld van een adres

onderstaand adres te zijn ontvangen onder vermelding van bovenstaand zaaknummer.

Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa)
Directie Concentratiecontrole
Postbus 16326
2500 BH Den Haag
telefoon: (070) 330 3330
telefax: (070) 330 3370

*De Raad van Bestuur van de
Nederlandse Mededingingsautoriteit,
namens deze:
A.J.M. Kleijweg, wnd. directeur
Concentratiecontrole.*

Bovenstaand adres wordt als volgt gecodeerd:

```
<adres>  
  <adresregel>Nederlandse mededingingsautoriteit (Nma)</adresregel>  
  <adresregel>Directie Concentratiecontrole</adresregel>  
  <adresregel>Postbus 16326</adresregel>  
  <adresregel>2500 BH Den Haag</adresregel>  
  <adresregel>Telefoon: (070) 330 3330</adresregel>  
  <adresregel>Telefax (070) 330 3370</adresregel>  
</adres>
```

Het is niet nodig om bij het element adresregel het type aan te geven. Hier wordt namelijk niets mee gedaan.

3.18 Naam

Het element <naam> heeft als contentmodel gedefinieerd een optionele voornaam en een verplichte achternaam. Tussenvoegsels etc. worden niet apart gecodeerd maar kunnen worden opgenomen in <voornaam>. Ook titels kunnen worden opgenomen in de <voornaam>. Bij het Tractatenblad wordt tevens de afkorting (sd.) gebruikt bij ondertekeningen. Ook deze kan worden gecodeerd in de <voornaam>. Spaties tussen de voor en achternaam dienen niet gecodeerd te worden. Ter illustratie:

```
<naam>  
  <voornaam>drs. L.T. van der</voornaam>  
  <achternaam>Doelen</achternaam>  
</naam>
```

Met name bij ondertekeningen komen namen voor die als zodanig gecodeerd moeten worden. Hierbij geldt wel dat indien niet duidelijk wat in <voornaam> moet komen en wat in <achternaam> alles binnen <achternaam> gecodeerd zal worden.

3.19 Super en subscript

Voor super en subscript heeft de BWB reeds een aantal elementen gereserveerd. Het betreft het element <sup> (superieur) voor superscript en <inf> (inferieur) voor subscript.

3.20 Definitielijst

Het is mogelijk dat een regeling in het Staatsblad of Staatscourant een lijst met definities bevat. Vaak staat een dergelijke lijst aan het begin van een regeling in artikel 1 of aan het begin van een nieuw hoofdstuk, afdeling of paragraaf. Een dergelijke definitielijst is tevens te herkennen aan signaalwoorden als “definities”, “algemene begrippen” of “begripsomschrijvingen” en “In dit besluit / hoofdstuk / paragraaf / deel wordt verstaan onder” met daaropvolgend een opsomming. Een definitielijst moet op onderstaande wijze gecodeerd worden zodat deze ook kan worden geconverteerd naar HTML als definitielijst.

In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- richtlijn 70/156/EEG: richtlijn nr. 70/156/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 6 februari 1970 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de Lid-Staten betreffende de goedkeuring van motorvoertuigen en aanhangwagens daarvan (PbEEG L 42);
- richtlijn 80/1268/EEG: richtlijn nr. 80/1268/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 16 december 1980 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake het brandstofverbruik van motorvoertuigen (PbEG L 375);
- richtlijn 92/61/EEG: richtlijn nr. 92/61/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 30 juni 1992 betreffende de goedkeuring van twee- of driewielige motorvoertuigen (PbEEG L 225);
- richtlijn 1999/94/EG: richtlijn nr. 1999/94/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 13 december 1999

```
<definitielijst>  
  <definitie-item>  
    <li.nr>a.</li.nr>  
    <term>richtlijn 70/156/EEG:</term>  
    <definitie>  
      <al>richtlijn nr. 70/156/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van
```



```
    februari 1970 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de Staten betreffende
de goedkeuring van motorvoertuigen en aanhangwagens (PbEEG L 42);</al>
</definitie>
</definitie-item>
<definitie-item>
  <li.nr>b.</li.nr>
  <term>richtlijn 80/1268/EEG:</term>
  <definitie>
    <al>richtlijn nr. 80/1268/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van
    december 1980 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Staten inzake het
    brandstofverbruik van motorvoertuigen (PbEG L 375);</al>
  </definitie>
</definitie-item>
<definitie-item>
  <li.nr>c.</li.nr>
  <term>richtlijn 92/61/EEG:</term>
  <definitie>
    <al>richtlijn nr. 92/61/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van
    juni 1992 betreffende de goedkeuring van twee- of driewielige motorvoertuigen
    (PbEEG L 225);</al>
  </definitie>
</definitie-item>
  ...
</definitie lijst>
```

Eventuele komma's of dubbele punten worden meegenomen in de het element <term>. Deze worden dus niet gegenereerd door een stylesheet. Ook is het mogelijk dat een <term> meerdere definities kent. In dit geval worden deze als <lijst> binnen <definitie> gecodeerd.

Wanneer er wel sprake is van definities in een regeling maar deze zijn niet goed te coderen met de structuur waarin is voorzien in de DTD, is het niet nodig gebruikt te maken van een definitielijst. Te denken valt o.a. aan "inline definities" zonder dat er sprake is van een echte lijst of een lijst waarbij de term en de definitie niet duidelijk gescheiden zijn en dus niet apart gecodeerd kunnen worden. Zie bijvoorbeeld:

Artikel 11

1. In dit hoofdstuk en de daarop berustende bepalingen wordt onder ingezetenen verstaan: zij die hun werkelijke woonplaats in het waterschap hebben.
2. Zij die volgens de gemeentelijke basisadministratie woonachtig zijn in het gebied van het waterschap worden, behoudens bewijs van het tegendeel, geacht werkelijke woonplaats te hebben in dat waterschap.

3.21 Context informatie

Met name in Staatscourantartikelen komt dikwijls bovenaan het document informatie voor met betrekking tot kenmerk, datum, afzender etc. Deze informatie wordt context informatie genoemd en ook als zodanig gecodeerd.

```
<context>
  <context.al type="datum">12 december 2006</context.al>
  <context.al type="kenmerk">Nr. C/S&A/06/3398</context.al>
</context>
```


De context informatie wordt apart uitgecodeerd. Met behulp van een attribuut kan aangegeven worden welk context-gegeven in de betreffende alinea is opgenomen. Bij circulaire's is het gebruik van dit attribuut niet nodig.

De context alinea's worden apart getoond in de XHTML en PDF. In het verleden werd deze informatie vaak aan elkaar getoond gescheiden door / . Dat is nu niet meer de bedoeling.

3.22 Naamconventie voor bestandsnamen en document IDs

Hoofdstuk 3 van *Doctypes & Metadata* bevat de syntax die gebruikt wordt voor de bestandsnamen en document ID's van de OP's. De document ID en de bestandsnaam zijn identiek, waarbij de bestandsnaam de extensie krijgt van het document formaat. Het is mogelijk dat er fouten staan in een OP die bekendgemaakt is. Wanneer deze fouten gecorrigeerd moet worden kan dat op twee manieren. De meeste OP's worden gerectificeerd waarbij een verbeterblad uitkomt. Ook deze verbetering is een Officiële Publicatie.

Het Tractatenblad kent "Herdrukken". Hierin wordt de complete, verbeterde tekst opnieuw gepubliceerd. De herdruk heeft hetzelfde nummer als de originele publicatie met de tekst 'Herdruk' als toevoeging.

Gezien de mogelijkheid van het publiceren van een rectificatie van een verbeterblad of herdruk wordt bij rectificaties van OP's een volgnummer toegekend aan het verbeterblad of herdruk.